

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četertleta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 20. vel. travna 1870.

List 20.

Romanje v Marijno-Celje.

(Dalje.)

Zapustivši ta bogati Marijin hram in poslovivši se z njim rad bi bil obiskal še štiri kraje, kateri so mi bili v dobrem in živem spominu že od leta 1857; ali čas naji je hudo dervil, zakaj ure stekale so se nama hitreje, ko žuborečega studenca urni tek. Naj toraj te kraje vsaj v misel vzamem. Pogledal bi bil rad v glavni zvonik, kjer visi sedem zvonov in so imenovani: 1. Francišk Ksaverij (tehta 103 cente); 2. Cesarja Ferdinanda zvon (50 centov); 3. Pius, nedeljski zvon (28 centov); 4. Janez Kerstnik (Ave Marije zvon, tehta 12 centov); 5. Roman (Obhajilni zvon 6 centov); 6. Lambert (mertvaški zvon, tehta 3 cente 65 funtov) in 7. Aleksander (pozvanjavski, tehta 1 cent 65 funtov). Veliki zvon je bil l. 1857 ubit, vender so pa takrat še zvonili z njim. — Rad bi bil drugič pogledal v enega stranskih stolpov, kjer so postavljene velike jaslice, ktere romarji posebno radi obiskujejo. — Tretji kraj, kamor me je mikalo, je kapelica „pri žegnanem studencu“, ki stoji vzvišena ob kraju terga v dolinici. Posvečeno je tudi to svetišče nebeški Kraljici Mariji. Ob stranéh altarja v ti kapelici izvira dva bistra studenca, katerih voda kaj prijetno šumi in vervrá v dve marmelnasti medenici. Dobro se podá toraj nad Marijnim kipom napis: „Puteus aquarum viventium“ (studenec živih vodá); pobožna misel romarjev pripisuje tej vodi zdravilno moč zlasti za oči. — Še naj rajše pa bi bil šel na Kalvarijo, ki je vzvišena nad tergom in je gotovo naj bolj imenitna višina te okolice. Pervič že človeka mika kraj sam in njegov visoki spomin in namen; ali tudi razgled od tod je posebno odličen. V podnožju našem obširni terg z orjaško cerkevjo ob strani; zatim pa razgled na visoko gorovje, ki obdaja celo okolico enako veličastnemu hramu, kterege je Stvarnik sam odkazal Mariji v posebno prebivališče. Prav žal mi je, ker mi ni moč, popisati tega kraja in sploh Marije-celjske Božje poti, kakor se spodobi in kakor bi vse rad veliko natančnije storil. Ali v to bi mi bilo treba napisati cele bukve, in ne le nekoliko verstic.*) Zraven pa tudi ne sterpim, da bi vsim, ki količkaj zmorejo, ne svetoval, naj romajo saj enkrat v življenji na ta res milosti-polni kraj. Gotovo jim za stroške in za pot ne bo žal, dokler bodo živi. Ima se v Marija-Celju, akoravno med terdimi Nemci, tudi pozornost na Slovence, in je menda vedno tu kak duhovnik, ki je slovenščine zmožen. —

*) Kdor hoče o preblagem Marija-Celju še kaj več brati, najde obširni popis tudi v Drobntnicah l. 1858, str. 151; — še bolj pa mu svetujem nemško knjigo: „Jubiläums-Festblüthen zur frommen Erinnerung an den Gudenort Maria-Zell im Jahre des Heiles 1857. — Wien bei A. Wendelin; — Graz bei Ferstl.“

Okoli poldne 26. sept. sva se s tovaršem jela napravljati zopet iz Marija-Celja; ne morem pa povedati, kako zelo nerad in težko sem se ločil od tega kraja. Oklene se ga res človek nekako lahko z dušo in s telesom. — Da bi čas zastran prihoda k železnici preveč ne dervil, najela sva si vkljub pičle denarnice voz do „Brandhof-a.“ Gibčnih korakov peljal naji je urnonožni vranec skozi terg in potem po zvitih ovinkih raz griča, na katerem terg stoji, doli proti ravnini. Hrepeneče sva se ozirala nazaj na romarski kraj, in kar sem takrat izustil, naj zapišem tu še enkrat, namreč: Od leta 1857, ko sem bil tako srečen, biti letod, sem mnogokrat želje izrekel, priti še enkrat le-sem. Danes pa ko se v drugič ločim od tega kraja, pravim: v tretjič bi zdaj še rad prišel, in tedaj se hočemo pogajati, kolikrat zanaprej še! — V taci! željah in mislih dospeli smo v hitri vožnji do ozke doline, po kateri pelja cesta proti slovečim Marije-celjskim plavžem, ali kakor Nemci pravijo, „nach dem Gusswerk.“ Kaj romantična je ta dolinica; kajti obdajajo jo visoke gore, ki so odete deloma s prav dobrimi senožeti in pašniki, deloma pokrite so s tamnimi gojzdi; — pa tudi stermih pečin se ne manjka, ki derzovito povzdigujejo svoje verhunce nad stranmi doline in je še celo na mnogih stranéh cesta siloma vsekana prék njihovih navpičnih sten. Ravno na ovinku nekega tacega mesta, in sicer blizo ondi, kjer na desnem obrežju bistre rečice Salice kipí cerkvica sv. Sigismunda enako mali terdnjaviči na verh sive pečine, — blizo ondi pokaže se še enkrat romarjevim očem prijetno Marijno-Celje iz daljave. Priprosti križ v smrekovi senci, in poleg njega postavljene molitevne pračice očitno kažejo, da na tem mestu pozdravljajo romarji v pervikrat Marijo, ali pa se milo poslovljujejo le-tod še zadnjikrat od Nje. — Naj bi ostala vsim blaga Mati — na veke!

Kmali zatim sva bila „na plavžu“, kateri kraj ima glede lege nekako enakost z Mürzsteg-om. Marija-celjski plavži so bili pred malo léti še lastnina cesarska; zdaj menda niso več. Spominja pa vse pri tukajšnih fužinskih stavbah in poslopih na nekdanjega cesarskega lastnika; kajti vse naprave so vredne naslova, da so „izgledne.“ Trije plavži stojijo vstríc eden poleg drugega v enem, se vé da, jako obširnem poslopiju. Koliko se tu vlije raznoverstnih grodeljnatih reči, naj si bo že oziroma na umetnost ali na koristno rabo, skor ni popisati; le viditi in pogledati je. Posebno kaže tako imenovani „musterkabinet“ prave umotvore od najdrobnejše reči pa do orjaške velikosti. Pričenši z drobnobuciko gre ogledovavec mem mnogoverstnih lišparij celo do ogromnega topa; — tu vidi brenčeče zvonove, veličastne stebre, sprelepe spominke, preumetne kipe itd. itd. — Čez tisuč ljudi ima pri plavžih službo in delo,

toraj se ni čuditi, da je vsih zgrad tu za veliko vas, katerim daje lepa l. 1850 na novo postavljena cerkev še posebno mikavnost. Ker sem bil ogledal tukajšne znamenitosti po večjem že l. 1857, toraj sva hitela s tovaršem jaderno naprej; svetujem pa vender, kdor tu mem popotuje, vsaj nekoliko naj se pomudi; ne bo mu žal za čas. Naj pristavim tudi tu še to, da sva se na plavžu poslovila z rečico Salico, ki nama je bila že prejšni dan kaki dve uri, tako rekoč popotna tovaršica skoz samotno dolino proti Marija-Celju. Na plavžu obrača svoje tu še male valčke proti zapadni strani in po pokrajinah, ki deržé na Solnograško. —

Daljna pot pripeljala naji je po bolj samotni, planinski, pa rodovitni dolini kmali do poštna postaje „Wegscheid,“ od koder se resnično po pomenu nemške besede loči več stranskih potov od poštna ceste, — ena tudi proti Mürzsteg-u. Odslej pričela se nam je kmali tudi cesta pospenjati polagoma nazviš proti visoki gori „Seeberg.“ Kolikor višej, toliko bolj se je odpiral daljni gorati svet. Dolina k levi postajala je vedno globokejša; v njenem znožju pa sva vidila cele nasipe železne rude, katero v tih gorah kopljejo za Marija-celjske plavže. Ko bi dalje popotujoči človek že mislil, da odslej ga na ti poti ne more čakati nobena znamenitost več, pa dospe do planinske grajsčine „Brandhof“, 3300 čevljev višej od morske poveršine, in katero si je zidal na ti višavi prijatelj lepih planinskih pokrajin, rajni nadvojvoda Jovan. K desni ob cesti stoji mični grad z gotiško kapelico ravno ob sredi poslopja; zadej za prostornim dvorom pa so postavljene obširne gospodarske poslopja. Mikalo me je pač zelo ogledati si to slovečo planinsko grajsčino in njeni znotranji odlični lišp bolj natančno; ali nekaj ni bilo časa, nekaj pa si tudi upal nisem, ker je bil ravno lastnik g. grof Meranski — rajnega nadvojvoda Jovana sin — tu nazoč. Kako pa se planinsko gospodarstvo tu goji, soditi sem zamogel po sprelepi živini, katero so bili pastirji ravno izgnali iz hlevov na popoldansko pašo. Podobar bi ne naslikal lepše živine, kakor je je bilo tu viditi. (Konec nasl.)

Slovenci!

Snujte si katoliško-slovensko-politična društva!

(Dalje.)

Naznanilo do c. kr. vlade za društvo se zna tako narediti:

Visoka c. kr. namestnija.

Podpisani osnovalni odbor katoliško-slovenskega društva (tukaj se pristavi ime kraja, kje da se društvo snuje, postavim, pri Novi cerkvi) naznanja v smislu §. 4. in 7. postave dane 15. novembra 1867 „o društvenem pravu“, — da se bode tukaj politično-katoliško-slovensko društvo ustanovilo, in da bode v štirih tednih svoje delovanje začelo. Ob enem osnovalni odbor predlaga tudi društvena pravila v petih prepisih po §. 5 postave o društvenem pravu in prosi v smislu §. 9 ravno omenjene postave za pismeno poterjenje obstanka tega društva po zapopadku predloženih pravil.

Pri Novi cerkvi dne... meseca... leta.

J. J.
pervomestnik.

J. J.
odbornik.

J. J.
odbornik.
i. t. d.

Ta vloga se potem pregane v navadni obliki prošnih pisem in na lice se zapiše:

N. pr.

Visoka c. kr. namestnija
v (postavim)

Gradcu.

J. J. kot pervomestnik in osnovalni odbor katoliško-slovenskega društva (postavim pri Novi cerkvi) naznanja, da se bode v politični občini (tukaj se zapiše ime občine) politično-katoliško-slovensko društvo ustanovilo in da v štirih tednih začne svoje delovanje.

Ob enem predlaga društvena pravila in prosi za primerno poterjenje za obstanek tega društva.

S petimi prilogami.

Na naznanilo do c. k. namestnije se prilepne kolek (štampelj) za 1 gold., na vsaki prepis pravil pa kolek za 15 krajcarjev. Pravila se morajo temu naznanilu v petih prepisih ali eksemplarih pridjati. — (Glej §. 5 postave o društvenem pravu.)

Ako c. k. deželna oblastnija v štirih tednih društva ne prepové, ali ga morebiti že popred poterdi, sme osnovalni odbor po §. 7 postave o „društvenem pravu“ ude, ki so med tem časom pristop k društvu obljudili, k seji sklicati, pa tisto kakor tudi vsako drugo društveno sejo mora pervomestnik in zapisovalec 24 ur popred c. k. okrajnemu glavarstvu po smislu §. 15 omenjene postave naznaniti. Ta naznanila po §. 16 ravno te postave ne zahtevajo koleka. Obrok 24 ur se navadno tako šteje, da od tistega časa, ko se je to naznanilo c. k. okrajnemu glavarstvu izročilo, in ne od tistega časa, ko se je na pošto dalo, do ure seje mora 24 ur preteči. — Ako politična gosposka k seji pošlje kakega pooblastenca ali komisarja, se mu mora po §. 18 postave o društvenem pravu dostojno mesto odkazati, ali mesto prepustiti, ki si ga sam izvoli; vendar pa ne more tirjati prostora pervomestnikovega.

Pri prvi seji se namen društva še enkrat pové in razni govorniki, ako je mogoče, naj ga priporočajo in dokažejo njegovo korist in potrebo. Potem se razložijo pravila, in v društveni imenik se zapišejo imena vseh tistih, ki k društvu pristopijo. Nato se imenik prebere in se v njem zapisani opomnijo, da naj si zdaj po primeri števila udov od pet do deset možev (glej §. 31 postave o društvenem pravu) za odbornike izvolijo. To se naj bolj lahko tako zgodi, ako kaki veljaven društvenik 5, 7 ali 8 itd. imen imenuje in pri klicanju vsakega imena reče: Kdor ni s tem zadovoljen, naj (postavim) roko vzdigne, ali kaj takega. Ako nobeden roke ne vzdigne, je to znamenje, da so vsi z njim zadovoljni. — Če je tako celi odbor izvoljen, potem pa volijo odborniki izmed sebe enega za pervomestnika, enega za pervomestnikovega namestnika, drugega za zapisovalca in tretjega za njegovega namestnika, četrtega za blagajnika ali denarničarja.

Ko je novi odbor in njegov pervomestnik izvoljen, odstopi stari odbor, ako bi ne bil na novo voljen, ali se morebiti ni dopustil več voliti. Tukaj se pervomestniku osnovalnega odbora priloznost podaja, društveniikom se zahvaliti, da so ga tako krepko podpirali in na taki način dosegli, da je bilo društvo zmožno, vtemeliti se itd. Pervomestnik novega odbora pa ima priloznost, v svojem in v imenu odbora zahvaliti se za zupanje, ki so ga društveniki v njega postavili, zahva-

liti prvomestnika osnovalnega odbora in poprejšne odbornike za njegovo in oziraje njihovo neutrudljivo prizadevanje za vstanovitvo tega društva itd. Na to prevzame novi odbor voditeljstvo in opravilo društva, in novi prvomestnik se na svoje mesto vsede. —

Perva skerb novega prvomestnika mora biti, da (po §§. 12 in 32 postave „o društvenem pravu“) imena društvenikov in vsakega uda, ki še pozneje pristopi, v treh dneh c. k. okrajnemu glavarstvu naznani in da pové, kdo da društvo na zunaj po pravih zastopa. Po priloženih pravilih ga zastopa na zunaj prvomestnik ali njegov namestnik. Take vloge po §. 32 že večkrat omenjene postave ne potrebujejo koleka.

Odbor osnovalni mora imeti pripravljen trojin zapisnik, in sicer enega, v kterega se obravnave društvenih sej kratko zapisujejo. Zapisnik zadnje seje se pri prihodnji seji še enkrat prebere in popravi, ako bi ne bilo vse prav zaznamovano, in konečno se s podpisom prvomestnika in zapisovalca poterdi; drugič zapisnik denarstvenih doneskov in tretjič imenik društvenih udov. — Zapisnik društvenih sej, imenik društvenikov in društvene pisarije oskerbuje zapisovalec ali njegov namestnik; zapisnik denarstvenih doneskov pa blagajnik, ki skerbi, da se doneski plačujejo in jih v zapisnik zapisuje ter iz denarnice daje, kadar jih prvomestnik potrebuje v namen, ki se od društvenikov v seji odloči.

Za brambo postave in ohranjenje reda v društvenih sejah skerbeti, je po §. 17 postave o društvenem pravu naj popred dolžan prvomestnik. Toraj ne smé v seji nobeden govoriti, dokler ni prvomestnika besede prosil, in ako bi jih več rado o tisti reči govorilo, smejo le v tisti versti ali v tistem redu govoriti, kakor so se za besedo oglašili. Ako prvomestnik vidi, da se govornik spušča na zoperpostavne pota v svojem govoru, ga mora k redu poklicati, in ako bi to nič ne zdalo, mu mora besedo vzeti, to se pravi, mu prepovedati dalje govoriti, in ako bi se njegovo povelje ne poslušalo, mora sejo končati, rekoč: „Ker se moja beseda ne poslušá, toraj sejo končam.“ — Ako se seja na taki način sklene ali končá, morajo vsled §. 22 postave o društvenem pravu vsi narazen iti. (Konec nasl.)

Tri mesce na Jutrovem.

XLIX.

(Safed — Sefh. Potres. Terdnjava. Prenočevanje, postrežba, kokoš, hišnik, judje, pogovori, večerja. Odkrita zmeta. Kdo je bogat? Lačna živinica pa „insektenpulver.“ Postelja na oknu. G. konzularni opravnik Miklašević in njegovo djanje v prid cerkve in človeštva. Kako je g. M. morijo odvernili. Obhajanje ces. godu v Tiberiji. Najdenje nekdanjih krajev. Nov popis sv. dežele. Judje v shodnicah. Vnebohod, maša v greško-katoliški cerkvi in zadevne šege. Marijna podoba iz Ljubljane v Safedu. — Kakošne mistijone protestantje ondi in obhajajo s kolikim sadom. — Naš gostovalec. — Katolišk mladeneč.)

Naše nadaljno popotvanje do Damaska in dalje do Libana je bilo kaj mično in polno posebnih in vmés dosti smešnih primérlejev, ker hodili smo veči del med nejeverniki.

Dospeli smo 8. majnika v Safed, kakor sem zadnjič omenil. To mestice je visoko na hribu v prav prijetnem vodenčnem sedlu, z oljkami in drugim drevesnim sadjem, zlasti pa z vinogradi ovenčano. Misel nekterih, da je to nekdanja Betulija, je najberže napčna; morebiti je Sefh, kterega je bil vterdil Jožef Flavij v vojski judov zoper Rimljane. V svojem dnevniku imam zaznamjanih 11 tisuč prebivavcev (drugi vir jih ima samo 4000; morebiti je resnica vmes med tema številoma); izmed teh je 6000 judov, 150 greških katoličanov, drugi so mohamedani. Hiše so v breg vsajene, kakor bi bile zidane ena nad drugo; to pa je bila ravno njih nesreča o strašnem potresu l. 1837 ter so padale hiše nad hiše in 5000 ljudi je konec storilo, — med njimi 4000 judov.

Tudi terdnjava nad mestom, iz križarskih časov, se je bila takrat razrušila. Trije veliki topovi še zdaj ležé ob razvalinah, in ni se bati, da bi jih kdo odnesel.

Razgled s te višave je nepopisljivo mikaven doli po ravnini tiberijaškega jezera, po planinah Djavlan in Havrán ali nekdanjem Bašanu, v dolino Jordanovo, dolino Gor, na hribe Hermon, Tabor, Hatin itd. Sedem medžidov (mošej) in veliko več shodnic in šol ima mestice.

Prenočevanje ta večer je bilo kaj posebno... Pravi nam je naš turek dragoman, da nas bo peljal v hišo nekega katoličana, in tudi mi smo mu to priporočevali. V gostarijo iti smo se bali, zakaj pravil je dragoman, da dr. Čoke je poprejšnje leto plačal od dveh dni 3 napoleone, in vender ni bil zadovoljen. Kako tedaj se je nam godilo?

Ježdé z velikim trudom proti večeru v hrib proti Safedu dotečemo mladega človeka, nekacega tergovca, ki je šel z več osli domu, in je imel pri sebi več dečkov, tudi nekaj bratov. Silno žejin prašam, če imajo vode pri sebi? In kmali mi fantič podá verček, iz kterega sem se napil z veliko zadovoljnostjo. Rad, prav rad bi mu bil dal bakšiš (darilo), gospodar pa je rekel, da ni voda za bakšiš. Kaj tacega se na Jutrovem malokdaj sliši, ker ondi blizo vse hlepí po bakšišu.

Mem prelepega studenca, iz kterega sem se v novo in še bolj napil, pridemo že v gosti noči v mesto okoli $\frac{3}{4}$ 9. Konji so bili silo trudni, da jih na zadnje ni bilo skorej za stopinjo več dalje spraviti, akoravno smo popotniki velik del péš šli in konje vodili ob ujdzi za seboj. Gospodar nas precej pelje v svojo gornjo hišo in začne streči, kolikor naj bolje more. Vprašan, koliko bo hotel imeti, je rekel: „Jaz ne sprejemam zavoljo denarja.“ Precej je dal sam denar za kokoš, jajca itd. (kacih 10—11 pijastrov ali do 1 gld.), kar smo mu povernili, se vé z drugimi stroški vred. Bilo je kar neutegoma okrog nas polno nekacega ljudstva, ki se je silo postrežno kazalo skupej nositi, kar bi bilo treba, in če prav pomnim, so tudi znali nekaj tajč-pohrusten, s čimur je bilo mojima tovaršema kolikor toliko vstreženo, da sta se mogla kaj pogovoriti. Bili so namreč „handerli“, blezo iz Poljskega, kar se jim je tudi zdajci poznalo. Meni je bil mladi gospodar, čokat, dobro podpert možak od 19—21 lét, s hudim očesom, dosti ljubši kakor judovski barantači. Z njim sem na štorji čepel, iz šišé (velike pipe) duhan puhal in marsikaj kramljal, kar mi je bilo toliko mičniši, ker sem bil v čisto novi in nenavadni družini, da še sam nisem prav vedil, pri čem sem. Prav počislanega se je čutil, ko sem ga k večerji z nami povabil, pa tudi pridno je puto obiral, ktero je bil sam zaklal z mojim nožkom. Pozneje mi je tudi on postregel z aragi (žganjem), cvrtjem in tabakom. Prašal me je, če sem že bil v Nazaretu, pa pravil, kako je lepo ondi pri oo. frančiškanih, pa da v mestu je samo 30—50 katoličanov in več enacega. Nisem tedaj dvomil, da smo v hiši tistega katoličana, h kteremu smo bili odmenjeni. Torej pa sem v nadaljnem govoru precej močno na domačo struno ubiral, dal spoznati, kako dobro mi dé, da v tuji deželi dobim človeka svoje vere, s kterim se zamorem zaupljivo pomenkovati.

Naš dragoman, pričujoč, vse to sliši, in kakor koli je mohamedan sicer počasen in merzle kervi, ga je blezo vender jelo malo greti. Pové mi nato naravnost, da:... naš gospodar je mohamedan... Jaz sem si bil čisto svest, da nas je naš dragoman v katoliško hišo pripeljal, in še le proti pol noči sem se tedaj prepričal, da nas je ukanil, ker naš gospodar je mahomedan. Posebno zvest mahomedanec pa blezo le ni bil, zakaj pil je že poprej sladko vince, ko sem mu kupico ponudil. Vprašal sem ga, če ljubi vino? in rekel je:

„Pij ti.“ Izpijem in mu natočim, on pa vzame in do dna izpije zdaj, in še potlej, ko sem mu ponudil. — Olikan evropejec bi bil v tacih okolišinah v ne majhni zadregi, mahomedan se za take malenkosti malo zmeni. Kaj smo hotli? Ni kazalo drugač kakor ostati. Snovalo se je kremljanje nadalje. Nekak posebno spoštovaven duh z začudenjem je navdajal pričujoče, kadar sem na njih vprašanje za moj stan povedal, da sem „učenik ljudstva“ (ma'alim-en-nás) — „duhoven.“ — Pridši na šole rečem v šali, da bodem malega dečka „Ahmeda“ seboj vzel ter bo študiral, kar mu bo drago. „Bi-li bilo dosti 1000 napoleonov za popotvanje v Evropo?“ me praša gospodar. — „Kdor bi toliko imel, je že bogat,“ mu odgovorim. — Precej se zraven stoječ suh jud oglasi: „10000 jih imam jaz — in več, to ni bogastvo.“ Že poprej pa so bili iz spodnje hiše skoz neki loputnik zmašili toliko blazin, odeje in tako košatih pernic, da bi se bil človek skorej v njih zgubil.

„To bo prijeten počitek po tolikem trudnem popotvanji,“ si je lahko kateri misli. — Čakaj malo! — Povém vam, da ne vem, če sem bil kaj oči tatisnil tisto noč, ali nič ne? Bilo je zraven nadležnih komarjev še toliko druge živinice, ki hoče od človeške kervi živeti, da je bilo joj, in treba je bilo prašati: kdo ima „insektenpulver?“ Drugi večer sem si raji postlal na dolgem in širokem oknu na skalo: zagrinjalo pod život, blazinico pod glavo, pa plajš za odejo, — in godilo se mi je na terdini bolje kakor poprejšni večer, če tudi tukaj ne dobro.

Precej unstran ulice nam nasproti je stanoval avstrijski konzularni opravnik g. Jož. Miklašievč, iz Bolhofa na Poljskem, posebno priljuden in postrežin gospod, ki je že skorej 27 lét na Jutrovem in 9 lét opravnik v Safedu. Obiskali smo ga zjutraj in kaj razveselili s tim njega in sami sebe. Precej nam je postregel s kavo, ki jo je kahal njegov strežnik — star turek, potem z limonado in s čimur koli je mogel. — Miklašievč je na vse strani izobražen gospod, ki ga spoštujejo judje in mahomedani, posebno pa kristjani, ker zraven tega, da ima mnoge zlata vredne lastnosti, kolikor sem takrat in pozneje čutil, je on tudi pošten katoličan. Napravil je greškim katoličanom cerkev, ko so poprej imeli le v neki sobi svoje opravila. Pridobil je cerkvi svobodo, da se smejo očitno imeti procesije, očitni sprevodi na pokop skoz mesto in veliko enacega. Tudi v Tiberii je on dosegel, da niso turki kosa zemlje kloštru oo. frančiškanov odtergali, cesar boje noben konzul družih vlad ni ubraniti mogel. Mnogo reči za cerkev je sam naredil in jih dela, ker med drugim je tudi risar in se razume na mnoge mehanične reči. Miklašievč je edini konzularni opravnik v tem gorskem kraju, ker nobena druga vlada nima nič tukaj. Namestuje tudi Prusijo.

Posebno velika dobrota je opravnik za očitni mir, zlasti ker ima pri vsih zaupanje. Uno leto, ko je bilo že omenjeno strašno klanje katoličanov na Jutrovem, je v svojem kraju on odvernili morijo, če tudi z velikim trudom. Osem dni ni nič kuhanega jedel, ko se je rogoviljenje pričelo; — na ulicah je pisal sporočilo do pašata v Bejrut in dobil od ondod 100 mož, doma jih je zbral 700, pa so bili nezvesti postali, in le z velikim trudom ter ne z manjši previdnostjo in stanovitnostjo je upor ukrotil. Dobil je zato od ministerstva pohvalo, pa po moji misli je ta mož pač kaj več vreden. — Pri Beduinih je on kakor domač; če hoče za sprejetje kacega imenitnega moža tudi 10.000 Beduinov, precej jih ima na nogah. — Za obhajanje godú avstrijskega cesarja včasí v bližnji Tiberiji po 20 maronitovskih duhovnov skupaj spravi, dasiravno je to mestice revno in tudi katoliškega duhovna blezo še ni imelo takrat

prav vstanovljenega, ker katoliški verniki so bili v vsem le trije v vsem mestu. — Kakor starinoznanec je Miklašievč našel več bibliških krajev, ki se ni vedilo zanje, n. pr. mesto Zebulon, in pa Ha-Harem, katero je nekje v bukvah Jozv. imenovano. Pripravlja za natis popis sv. dežele v podobi in po načinu, kakor še nisem vidil. Vse ima popisano, kar je vidil in slišal, pa brez lastnega modrovanja. Z nekolikim piljenjem in opušanjem nekterih preveč kosmatih reči bi bilo delo prav dobro, kolikor morem presoditi, zlasti ker je on tudi botanikar in risar, kar veliko pripomore k doveršenosti pri enacih delih.

Gospod opravnik nas je peljal tudi gredé po mestu v nektare judovske shodnice ali sinagoge. V eni smo vidili veči del stare jude z nekako pečo na glavi; nekteri so nas milo gledali, pa nič kaj se niso dali motiti v svojem kimanji, katero imajo v navadi, kadar berejo. Druga je bila veliko lepši, menda poljska.

Čakati nam je bilo treba v Safedu od 8. do 10. majnika popoldne, ker na vsi daljni poti proti Damasku ni več nobene katoliške cerkve in ako bi bili poprej šli dalje, bi v veliki praznik Kristusovega vnebohoda ne bili mogli ne maševati in ne pri maši biti. Maševati sicer tudi v Safedu nisem mogel, ker greko-katoliške cerkve nimajo „portatila“ v altarji, bili pa smo vender pri sv. maši, k kateri nas je peljal gosp. Miklašievč. Maševal je greko katoliški duhoven in pričujočih je utegnilo biti nekaj čez 100 ljudi, ki so se dosti čedno obnašali. Pred začetkom sv. maše so fantiči in možje peli zaporedoma; tudi je ta ali uni pesem ali pa molitev začel, drugi so povzeli in nadaljevali. Petje je bilo prazniku vmerjeno. Sploh so dečki prav z živim glasom predpevali iz velicij bukev, in ljudstvo za njimi. Mašnik je pripravljaj za sv. mašo neopresnih kruhov in druge reči, sveče je tudi na lustru sam prižgal. Mašo je potem pël in molil, neki mož je odgovarjal in pesmi pel. Vse je bilo v arabskem jeziku. Pred listom so šli strežeji v malem polkrogu pred altar z bandercem naprej, potem je majhen deček kaj prijetno list pel, in nekaj pozneje mašnik evangelij, kateri je tudi pri nas ta dan. Večkrat in precej dolgo mašnik incenzira (kadí) med petjem. Pred darovanjem je mašnik možkim delil bele kruhe, precej velike kosce, in prejemavci so darovali kak dar, ki je za mašnika. (Mašnik živi prav revno in zatajeno; gosp. opravnik je pravil, da gre vsak dan v drugo hišo jést.) Tedaj prav po evangelsko „od altarja živi.“ Vidi se mu, da je prav pobožen mož. Tudi pri povzdigovanji in zavživanji je nekaj malo razložka od naših mašnih opravil. Vse opravilo je terpelo malo čez uro. Na zadnje je bilo pri cerkvenih vratih za reževe pobiranje. Še naj opomnim, da cerkev je nizko in revno poslopje, skoraj bolj podobno kaki kleti ali keldru, kakor pa cerkvi; vender je sercu dobro délo v nji, ker vidilo se je, da je bilo ljudstvo presunjeno od svetih opravil. Tej revni cerkvi sem pred nekoliko leti poslal drago podobo Marije D. z detetom Jezusom, katero sem bil zadel v srečkanji ljubljanske slikarske razstave, in sicer ravno s srečko, ki so mi jo bili naš premil. knez in škof o ogledovanji podob kupili. Od duhovnega pastirja in ključarjev je bilo na to prišlo kaj prijazno zahvalno pismo v arabskem pismu.

Med mnogoterimi mičnimi zadevami, ki nam jih je opravnik pojasnoval, je tudi protestanško misijonstvo v Safedu. Napravili so pred nekaj časom protestantje tukaj misijonsko hišo, pa mógli so jo misijonarji od ondod pobrati — najberže zato, ker nič vercev niso imeli, ali kaj si je bilo vzrok? Pridejo pa vender še vsako leto v to mesto judom misijon imet ter pridigajo po ulicah in kjer morejo. Judje pa hudi in razdraženi, da je joj, — vpijejo, kričé, šum, hrup, lagoj delajo, da pridigarja

ni moč umeti. Tudi biblije*) delé, in judje vzamejo ktere, da platnice v svoj prid obernejo, — komu ni znano, kako skopo-obertni so judje? — bukve pa berž raztergajo in zaveržejo. Naš opravnik prebiva ravno v protestanški misijonski hiši, ki je dosti lepo bivališé z dvojnim nastropjem.

Svojemu gospodarju, ki nas je dvé noči prenočeval, smo plačali pol napoleona; branil se ga je malo, pa blezo ne za resnico. Hvalil sem tega turka drugi dan pred g. Miklašievicem, kateri je pa menil, da ravno zlate hvale ni vreden, kajti: ravno pred štirimi dnevi je bil nekaj časa zapert zavoljo neke krivičnosti. Taka le je na svetu: tudi na turka se človek ne more vselej znesti. — Še naj tukaj pristavim, da precej prvi večer se je od deleč nekako smukal okoli nas neki čeden pa plah mladeneč. V hišo njegove matere, zdi se mi, da ubožne vdove, bi se bili mógli vseliti, ter bi bila katoliška deržinica si nekoliko prislužila. Tako je bilo odmerjeno. Právil mi je mladeneč drugi dan in mi tožil to reč, pa da si ni upal reči, da naj k njemu gremo. To kaže, da mu je bil naš dragoman že napovedal, da k njemu pridemo, ter sta še le potem z mladim mahomedanom drugo spletla. Se vé, da je tudi ubogi mladeneč za svoj zgubitek kaj bakšiša pričakoval.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Za sveto leto. Malo so blezo še znani tedenski odpustki, ki so sklenjeni z molitvijo rožnega venca (roženkranca) v svetem letu. Kdor vsak dan skoz teden pobožno moli saj po en del rožnega venca (quinque decades Rosarii) v tem času, opravi spoved in sv. Obhajilo z navadno molitvijo za koncil in v papežev namen — zadobi popolnoma odpustke, ki se zamorejo tudi za duše v vicah obrniti. To so sv. Oče dovolili 3. grudna 1869, in sicer na prošnjo preč. o. Vincencija Jandel-na, vélikega prednika pridigarskega reda. Ta pobožni gospod je sv. Očetu to prepričanje razodel, da bi bilo silo koristno v današnjih prehudih časih, ako bi se vsi verni kristjani spodbudovali, naj zopet začnó goreče moliti sv. rožni venec ali rožnikranec. Sv. Dominik je molil in priporočal to molitev kakor nepremagljiv meč zoper brezbožno krivoverstvo Albigenzov, katero je žugalo pokopati mir in pokoj keršanskemu kraljestvu. Tudi dandanašnji bi bila ta molitev, ako bi se vsak dan opravljala, nekako orožje, da bi se na prošnjo Matere Božje s pomočjo vesoljnega zbora ložej zarterle in izkoreninile tolike pošastne zmože, ki povsod razsajajo.

Solsko. Čudili smo se ukazu prejšnjega ministra Stremajarja, po katerem spričebe iz nižih šol nimajo nič več veljati pri sprejemanji njih učencev v srednje; češ, profesorji iz srednjih šol gimnazijalnih in realnih naj v prihodnje izprašujejo novince in poterjujejo. Je li mogoče, smo si mislili! Tolikanj se v sedanji dobi govori, da se povzdigujejo učitelji v nižih šolah; ali s tem razglasom, če se res spolni, je njihova veljava skor ob tla. Kaj so potem učitelji družega kot tepeni „inštruktorji“, ako njih spričala nimajo javne veljave. „Inštruktor“ si vóli lahko učence, ki jih spet pusti, kadar se mu zdi; a učitelj jih mora podučevati, če so še toliki paglavci! Svojim lastnim očém skoraj nismo verjeli. Učiteljev, ki dečke poznajo skozi in skozi, sodba nima veljati; iz srednjih šol profesorji pa, dostikrat popolnoma tuji, naj v 2—3 urah presodijo, kateri se naj poterdijo, kateri pa zveržejo. — Neka mala preskušnja se godi tudi že zdaj, ki je bila potrebna, dokler se jih je pre-

več oglašalo na srednje šole in se vsi sprejeti niso mogli. Skušnja pri tej priliki kaže, da se vzlasti kmečki učenci mimo mestnih ali bolj imenitnih slabše obnesó, ker le uni o šolskih počitnicah mnogo pozabijo, le-ti pa se v ta namen večkrat posebej podučujejo; v nekaj tednih pa jih kmečki, ki so sploh dobre glave in marljivi, dohitijo in mnogokrat tudi prekosijo. Ali se po tem takem ni bati, da se pri omenjeni novi preskušnji zveržejo mnogi kmečki? In ali se deželnemu zboru itd. po tem „novodobnem“ ukazu ljudski učitelji ne smilijo?!

(Izročeno.) Kteri ta mesec obhajamo „Šmarnice“, smo preteklo saboto obhajali 14. dan; „Tagblatt“ pa je tisti dan že bil vse obdelal. Ravno to pa ga utegne pripraviti ob ves prid ali dobiček, ki ga šmarnice dajó. Kakor pajek je serkal po njih ter kar je dobrega, skušal spreminjati v strup; mi pa bodimo bučelice, ktere vsaki dan marljivo nabirajo sterdi v satovje svojega serca, in svésti si bodimo, da nam z Marijno pomočjo tudi letošnje šmarnice ne bodo brez vélikega duhovnega pida.

Karl Vogt pa Pater Marko in „Tagblatt.“ — (Izročeno.) — Danica je v 11. listu prilično opisala véliki zbor v peklu, kako si po hudobnem časnikarstvu prizadeva zoper vesoljni zbor Vatikanski. „Tagblatt“ je ponemčil tisti spis in podal ga svojim bravcem, toda brez nauka, ki je bil ondi poglavitna reč. Pa tudi v spisu je marsikaj opustil, nekaj skrajšal, nekaj prevergel ali pre naredil, kakor mu je kazalo. Kdor primerja oba spisa, vidi, kaj „Tagblatt“ zná, kadar prinaša spise iz družih časnikov po svoje. Naj se oméni tu le, da je slovensko: „Kadar je pokazal svoje ped dolge zobe“ ponemčil: „schuhlange!! Zähne.“ Povzdignil je to svojo prestavo s klicajema, v oklepih, pa še opičarja na pomoč poklical, češ: Was würde Karl Vogt sagen zu diesem Schnitzer gegen die Anatomie?!*) — Kaj pa bi rekel Pater Marko zoper tako slovenjenje besede ped?! Naj bi „Tagblatt“ pogledal vsaj v njegovo „tu malu besediše treh jezikov“ iz l. 1782, kjer bi vidil, kaj se pravi po nemški „ped.“ Reči se smé tu: Iniquitas — t. j. „Tagblatt“ — mentita est sibi. Sam sebi laže, češ, ko bi mogel zasmehovati bližnjega.

Antonelli, Beust. Beustu je na njegovo pisanje zoper nezmotljivost odgovoril kardinal Antonelli in med drugim pravi, da Cerkev dobro vé, do ktere meje seže njena oblast, spozná pa tudi meje svetne oblasti; skerbno čuje nad lastnimi prednostmi, spoštuje pa enako svetne pravice. Sicer pa uči zgodovina v neštevilnih zgledih, da Cerkev je zmirom učila podložnost do postavne oblasti. rovarske nauke pa je vselej zaverгла in obsojevala. Preteklost je naj zanesljiviši porokinja, da vesoljni zbor ne bo de nikoli sklepov delal v takem pomenu, kakor se boji c. kr. vlada. Na razdraženje občinskega mnenja, ki ga je Beust pretvezal, odgovarja kardinal, da je čudno, kako bi temu mogla vzrok biti konstitucija ali podstavni nauki vesoljnega zbora, ker sploh ni družega kakor ponavljanje katoliškega poduka, kakor je bilo ob vsih časih. — Sej pa ravno iz nevednosti izhaja tudi nasprotovanje in nepotrebna razdraženost. Naj kdo skliče vse posvetne vrednike znamenitish liberalnih listov k spraševanju iz malega katekizma, gotovo je, da naj več jih zasluži „zweite“ in „dritte“; še naj bolje bi se utegnil odrezati protestant Žuzelka. In taki „psevdpolitiški špickramarji“ hočejo soditi cerkev, koncil, papeža in sv. Duha samega!

*) Spačene sv. pisma, kakor so jeli tudi že v slovenskem jeziku poskušati in najdejo se celo slovenski listi, da jim z naznanovanjem k razširjanju pomagajo! To je morda naj mlajši liberalizem!

*) Vogt tedaj tudi skrateljne „anatomizira“? Ne mara tudi ti domišljevanj spački izhajajo iz opie, ker jih T. k njih postavam hoče privintati? Drugi pot utegne Tagblattova modrost tudi „karikature“ smešnih listov „Karl-Vogtovi anatomii“ podvreči! Vr.

Kardinal prelepo razodeva upanje, da v vesoljnem zboru na novo razodeti katoliški nauk bode verno ljudstvo pozdravilo za mavrico miru in za zarijo prevesele prihodnosti, ker namen je le ta, da se novodobnim družbam zopet v spomin pokličejo temeljne postavbe pravice in poštenosti, ter se svetu poverne tisti mir in tisti pokoj, ki se le s spolnovanjem Božje postavbe dá doseči.

Kako imenitna resnica je v tih kratkih besedah! Skrivne družbe in lažnjivi liberalizem so zbudili punte, prekuce in krivične ter roparske vojske, za vojskami so nasledvale bolezni in povsod zmiraj veči davki, pa tudi zatiranje cerkvenih pravic in nepoštovanje svetne oblasti. Zraven tega pa toliki babilonski napuh, da narod narodu tudi po zbujeni narodovski zavednosti zadevnih pravic ne privoši.

Cerkev bode zdaj v konciliju brez ozira na Beusta, na Napoleona, na laški in španjski punt kar naravnost resnico povedala ter vsim narodom po vesoljnem svetu zdravilo razodeła, s katerim se svet v novo zamore iz sužnosti rešiti in si opomoči. „Resnica vas bo osvobodila.“

„Laibacher Tagblatt,“ ki še tega ne vé, kje se „spravevanjski listki“ oddajo*), pa hoče o tem vse kaj več vediti; on pravi, da je cerkev „einige krasseste Ungeheuerlichkeiten dogmatizirala,“ da prezira „Fortschritt“ in oznanuje večno pustoto. Naj gre „Tagblattov“ hochgelarter namesto leitartikelne o konciliju pisati, raji prašat v šentpetersko mežnijo, kje se izpraševanjski listki oddajajo in učí naj se mali katekizem; teološke reči naj pa pri miru pustí, ker marsikteri deček prvega razreda več vé kot tagblattovski muha-bogoslovci.

Solsko. Nova era ne pozná pri mladini dosti drugega kakor neko mašino, ki se ima o času šolstva dobro naviti, da bi potlej nekoliko časa dergnila in tekla. Da bi se mladenec okovaril tudi za duhovne potrebe, da bi bil potlej srečen, kadar telesna mašina odropoče, na tem liberalni čri ni nič ležeče. Zato postavodajce zmiraj šuntajo, da naj vero do čistega iz šole veržejo. Škerbí se pa že nekaj časa tudi za to nekako premalo, da bi se mašina telesna dolgo časa ne iztekla. Natezani so mladenči s svojimi 5—7 učnimi urami na dan tako, da je pri mnogih prašanje, ali se morejo v tacih okolišinah telesne zmoglosti dostojno razviti in vterditi? Mnogi jamejo zgodaj bolehati in naj lepši cvet zvene, preden še more v prid človeštva kaj sadú roditi. Pravil nam je eden gg. profesorjev, da izmed 40 njegovih učencev enega letnika jih je 7 čisto mladih in v naj lepših letih shiralo in šlo pod zemljo! Ali je človek zato na svetu, ali zato toliko stroškov z njim, da s težkim trudom šole zverši in potem umerje?.. Tudi zdaj imamo tacih zgledov več ko dosti. Ni naša naloga presojevati, kje je glavni vzrok tem žalostnim prikaznim, ki so očitne; dolžnost najdenih mož pa je, na to prikazen svoje oko obračati in gledati, da se vzroki odstranijo.

Slovansko misijoniše. „Wanderer“ v Minesoti naznanuje, da se je v Milwaukee-i pričelo zidanje že mnogostransko pričakovane slovanske misijonske naprave, in utegne to poletje dokončana biti. Vstanovnik je misijonar č. g. J. M. Gartner, ki že delj časa popotuje in pomočke zbira, in naprava že skorej prične svojo delavnost, ako bode tudi nadalje dobival potrebne pomoči. Iz Evrope se je oglasilo že več slovanskih duhovnov za sprejetje v novo misijoniše. Administrator čast. g. Mart. Kundig omenja, da ta naprava je močno potrebna za velik del ameriškega prebivavstva in vabi zlasti duhovstvo, da naj podpira to početje. — Tako tedaj

*) Pisal je namreč za nekim nemškimi liberalnim listom, da šentpeterski g. fajmošter po mežnarji daje po hišah pobirati spovedne in „izpraševanjske“ listke.

se kaže, da Slovenje se tudi v Ameriki zbirajo in utegnejo imeti svojo prihodnost. In kdo je posrednik? Ravno ta, kdor v vsakem znamenitem početju: katoliško duhovstvo, ali bolj prav reči: katoliška cerkev.

Iz Rima. Pij škof, služabnik služabnikov Božjih, s poterjenjem vesoljnega zbora, da naj se to vselej pomni. (Dalje.)

I. Poglavje.

Od Boga, Stvarnika vsih reči.

Sv. katoliška apostoljska rimska cerkev veruje in spozná, da je eden živi in pravi Bog, Stvarnik in Gospod nebes in zemlje, vsegamogočen, večni, nezmeren, nezapopadljiv, po umu in volji in vsi popolnamosti brezkončen; in ker je eno duhovno, sosebno, popolnoma enotno in nespremenljivo bistvo, mora spoznan biti ko razločen od sveta po reči in bistvu, v sebi in iz samega sebe naj bolj zveličan in nezrekljivo veličasten čez vse, kar je in kar se misliti zamore zunaj njega.

Ta edino pravi Bog je iz nič stvaril obojno stvar, duhovno in telesno, angeljsko namreč in svetno, in potem človeško kakor združeno, iz duha in telesa sestavljeno,¹⁾ in to po svojem naj prostejšem sklepu, od začetka časa, iz svoje dobrotljivosti in vsegamogočne moči, ne zavoljo povikšanja svojega zveličanja, tudi ne v pridoblenje, temveč v razodenje svoje popolnamosti po dobrotah, ki jih stvarjem deli.

Vse pa, kar je stvaril, Bog po previdnosti svoji varuje in vlada, od konca do konca z močno segaje, in vse prijetno vredovaje.²⁾ Vse je namreč golo in odgernjeno pred njegovimi očmi,³⁾ tudi to, kar se ima po prostih delih stvari goditi.

(Dalje nasl.)

Iz Rima. Očetje vesoljnega zbora se shajajo zopet v privatnih sejah tu in tam, po narodih in potem, kakoršnega je kdo prepričanja. Misli se sploh, da so pričeli obravnavati resnico od pervaštva (primata) sv. Očeta, tedaj bo kmalo „nezmotljivost“ na versti. Pravijo, da sv. Oče želé, naj bi se zadeva o nezmotljivosti določila v četerti véliki seji, na dan sv. Petra, in da bo potem zbor odložen do jeseni.

Mesec majnik se je pričel kaj lepo in slovesno obhajati v Rimu. Altarji matere Božje so prelepo okinčani in ozaljšani s cveticami, in mnogoteri tudi z zlo drago lepotijo. V veličastni (al Gesù) cerkvi oo. jezuitov ima govore vis. č. o. Ajallo; v cerkvi pri ranah sv. Frančiška o. Feliks Massarutti. Pri sv. Roku bo govoril Mr. Vincencij Spaccapietra, nadškof v Smirni; pri sv. imenu Marijnem na Trajanovem tergu o. Mavr. da Perugia; — vsi štirje so sosebno učeni govorniki. Obhajale se bodo šmarnice dalje po večjih cerkvah kakor n. pr. pri Mariji Trastevere, pri sv. Andreju delle Fratte, pri sv. Karolu al Corso, pri sv. Jerneju na otoku, pri sv. Karolu Catinari, pri sv. Ludoviku Francoskem itd. po vsih imenitnejih cerkvah. Gotovo bodo verniki, brez števila pričujoči, sprosil pri Mariji, ki je sosebna varhinja sedarjega sv. Očeta, da bo sad vesoljnega zbora toliko obilniši, in da določitev dogmatična, ki se ima v prihodnji seji razglasiti, bo vsim vernim v korist, ter ne bo imela nesrečnih naslednikov, kakor se bojé nekteri, ki premalo zaupajo na Boga po Marijni prošnji.

Iz Rima. Dozdaj so se vernili sem v Rim k vesoljnemu zboru skoraj vsi škofje in nadškofje iz vaših krajev. Tudi teržaški, poreški, celovski, lavantinski so tukaj. Goriškega prevzv. nadškofa in ljubljanskega škofa še ni. Slišali smo, da so goriški nadškof prosili oprostena, da bi se jim to poletje ne bilo treba vračati nazaj zato, ker so spomladí vernivši se nazaj iz Rima nekoliko obolehali, tedaj se bojé prevelike vročine. (In res že zdaj je silno vroče pri nas v Rimu tako, da veliko škofov zlo zlo želi verniti se na svoj dom.)

Kolikor nam je znano, je gotovo, da bo 29. junija

¹⁾ Later. zbor IV, pag. 1. Firmiter. ²⁾ Modr. VIII, 1. ³⁾ Hebr. IV, 13.

4. vesoljna seja v šent Petru, in da bo takrat versko določena nezmotljivost sv. Očeta v verskih rečéh. Doda, kakor slišimo, je nekaj čez 70 očetov vesoljnega zbora zoper to določitev; nekaj pa jih je sicer za določitev, toda po njih prenašeni obleki. Vsi drugi očetje vesoljnega zbora tirjajo omenjeno določitev brez prenašedbe, kakor jim je v obrisu predložena.

Majeva.

Oj mesec cveteči,
Veselje največi
Ti meni rodiš,
Ker z venci častiti,
Preserčno ljubiti
Marijo učiš.

In prošnjo pohlevno
Bo djalo še revno
Sercé na altar:
Dobrotljiva Mati
Da hotla mi dati
Bi Jezuska v dar.

Tud' letos čem splesti
V sladki zavesti
Kak venček Marij',
Ki moja je nada,
V britkosti mi rada
Pomoči deli.

O milost neskončna,
Oj radost nadsolnčna,
In sreča za-mé!
Ko smel ga objeti,
Pa vredno sprejeti
Bi Njega — v serce.

Ko cvetke bom vredil,
Altarček naredil
Kraljici nebes,
Bom pesmice vnete.
Iz duše ogrete
Nji vpletal še umes.

Zaupam, da mila
Mi Mati spolnila
Bo serčno prošnjo,
Goreče veselo
Bo Sinu, Nji, pelo
Na veke zvestó.

Radoslav.

Pelinovec.

Časnikarstvo, pravi eden ameriških listov, je skorej vse čisto v rokah naših nasprotnikov. Le prav majhken del časnikov ima res katoliško lastnijo ali značaj; le malo jih je do keršanske vere v resnici stercpljivih in pravičnih. Veliki preganjavci, rabeljni keršanstva so časnikarji; v njih imamo katoličani svoje perve sovražnike, to so nasledniki Neronov, Kaligulov v svojem rodu; veliko je vmes odpadnih Julijanov ali še nesramniših, ki so zapisani v keršnih bukvah za katoličane, pa so naj večí sovražniki in preganjavci svoje lastne vere. Pri vsem tem pravijo, da so katoličani, papeža, škofo, in verne katoličane pa psujejo z „ultramontani“ itd. Ali je že vidil kdo večí hinavce?.. Kako silno ostudno in pregrešno je tako počenjanje! In tega se vdeležuje, kdor se na take časnike in liste naročuje, kdor kupuje take bukve in knjizure.

Kaj se pijancu vse zgodi! Pri avstrijskem mesticu Laa so nekega pijanca svinje požerle, ko je pijan v nekem skednju spal. —

Kaj stori mešani zakon in ločitev zakona? Iz Baltimora pripoveduje „Ljuški časnik“ strahovito dogodbo. Katarina Marš je bila v zakonu s protestantom, ali nejevnikom, ki jo je nekako pred enim letom brezvestno zapustil ter jo s tem pogreznil v naj večí revšino. Najberže se je bila v svoji nesreči zmešala, drugač se njena strahovitost ne dá razlagati: Izposodila si je velik nabrušen nož, poklicala svojega naj staršega sina iz šole in mu je na dvorišu vrat prerezala, potem se je vernila v hišo in je umorila še tri druge svoje otroke s 6, 4 in 2 letoma; na vse to je še svojo staro mater na vratu smertno ranila. — Naj se iz tega izgledujejo, kateri drezajo v svetost zakona in ga po človeško vpravnavajo, mešajo, ločijo, kakor se jim zdi! —

Razgled po svetu.

Na Dunaju je neka šolska družba, ki se imenuje družba za srednje šole, ali družba za realne in latinske šole. Ta družba hoče keršanski nauk čisto iztrebiti iz navadnih učnih ur v imenovanih šolah in pravi, da naj se uči veroznanstvo le v 4 spodnjih razredih in pa kakor stranski uk. Zraven tega hoče, da naj na keršanskem nauku ne bo nič ležeče, ter vsak lahko v šolah naprej

gre, če ga kaj zná ali čisto nič ne. Tudi pravi, da naj šola nič ne priganja mladine k verskemu uku in k cerkvenim opravilom in dolžnostim. V zrelostnih spraševanjih bi se tudi nič ne izpraševale iz veroznanstva. — Take ajdovske počenjanja v glavnem mestu naj bolj kažejo, kako potrebno je, da si katoliško ljudstvo res snuje „katoliške družbe“, kakoršne postava dopuša, da skerbi, naj se vselej čisto katoliški možje za poslanec volijo, kateri ne bodo pustili, da bi se taki hujši kakor turški uki gerdih liberaluhov v postave povzdigovali. Se mar šolskim ljudem zato plače zvišujejo, da bi cesarstvo v jamo ajdovstva spremenili?!

Na Dunaju v dvornem opernem kazališu se je plešavki Ani Jakš-evi 9. t. m. obleka vnela in opekla se je tako, da je 12. t. m. umerla. Tudi ta tedaj je mlado svoje življenje zaplesala, kakor brez števila družih. —

V Kaaden-u je šolski inšpektor še dobrim katoliškim učiteljem prigovarjal, naj pristopijo v družbo „za razširjanje koristnih vednost.“ Učitelji, ki so večí del še pošteni in keršanski, so šli v zanjko. Kakošne koristne znanja pa misli družba razširjati, je pokazala s tim, da brošuro Vogtovega opičarstva iše trositi, kolikor le more med ljudstvo. —

V Zadru toži „Narodni list“, da novo ministerstvo ni še nič storilo v pomirjenje naroda v narodnem, šolskem oziru itd.

Serbska kneginja Julija Obrenovička se je v korist kneza Milana in Srbije odrekla vsim pravicam, ktere je imela kakor vdova Mihajla do njegovih dóber in do Srbije.

Antikristoviči so marsikaj žeznjali, da se po Švicarskem godé hude mekinjenja zoper koncil. Kaj tacega pa se naleti le po berlogih „fortšrittlerjev.“ Katoliško švicarsko ljudstvo se zvesto derži svoje cerkve. To vé celo „Wanderer“ v Minesoti. Neka stara „jungfrava“ v Bazelu je menda celo tolovajskemu Garibaldu zapustila 300.000 frankov v poslednji volji. Ne mara je sirota mislila, da bo Garibaldi za njo očenaš molil na Kozjeku!

Rop in tolovajstvo — to je glasilo po Evropi. Iz Greškega, Laškega, iz Rusije, iz Irskega, iz Madjarskega itd. se gnjusobe slišijo, da je groza. Laži-liberalstvo pa študira, kako bi tolovajem, tatom in potepuhom posteljo zmiraj bolj mehko postiljalo in juho čedalje bolj vkusno kuhalo, celo o naj večih postih ti človeški strahovi pogosto mesne jedila dobivajo, da se bolj zmasté in ložej spet ubogo in mirno prebivavstvo s svojimi gerdobijami strahujejo, kadar na prosto pridejo. Pač potrebno bi bilo, da bi Italijan, Napoleon id. na nobene krivične vojske več ne mislili, ter naj bi se raji jele vse vlade vojskovati zoper tolovajstvo in tatinstvo, ki je tako potrebno, da se ukroti. Zakaj, ni dosti, da narodi morajo čedalje večí davke plačevati — ravno zavoljo nepotrebnih vojsk in torej stoječih tolikih kardel, morajo k temu terpeti še nadlogo od potepuhov in tolovajev. In k vsemu temu jim brezbožni in neusmiljeni časnikarji še vero podkopujejo, ter jim hudovoljno jemljejo tudi naj boljše in naj poslednje, edino stalno tolažilo.

Baltimorski „Ljuški časnik“ iz štatistike pensilvanjske ječe naznanuje znamenite posnetke. Tako je n. pr. med jetniki prav malo rokodelcev in umetnikov, pa prav veliko pisarjev. Tatov je $\frac{5}{6}$ (pet šestin). Izmed 6537 jetnikov jih je znalo 4151 brati in pisati, in le 1302 ne pisati in ne brati. Izmed 626 lanskega leta jih je bilo 390 izrejenih v deržavnih, tedaj brezverskih šolah, 159 v stranskih ali privatnih šolah. Te številke, pristavlja uni list, niso prijazne deržavnemu prostošolstvu in so žalostna priča za staro resnico, da ljudstvo, ki od Boga nič ne vé ali pa ima le prav puble misli o nekem naj višjem bitji in ne pozná dolžnost do njega, da tako

ljudstvo ne more nikoli v resnici pobožno biti. Ako starši otroke izredé v Božjem strahu, se jim ne bo bati, da bi jih ječe strahovale, naj že brati znajo ali ne znajo.

Bilo je dalje med pensilvanjskimi jetniki 1551 tacih, ki niso čisto nobenih opojljivih pijač vživali, 2713 je bilo prav zmernih pivcev, 1159 tacih, ki so se sem ter tje upijajali, in 1114 pravih pijancev iz navade. Kar je bilo malo poprej rečeno o rokodelcih in pa pisarjih, je svarilo staršem, da naj otroke dajejo v rokodelstva in naj ne odreja velikih gospodov za ječo, meni „Volksztg.“ Rokodelstvo (pri nas ne mara še bolj: „kmetijstvo“) ima zlato podlago.“ Zdravniki in pravdosredniki po dokončanih naukih morajo dolgo čakati, da dobivajo bolnikov in pravdovalcev in veliko jih terpi barkolom (še naj več v veri), preden do tega doveslajo. Rokodelec, ki je izurjen v svojem rokodelstvu, zamore vselej dobiti delo, in to daje zaslužek in kruh. — Naj bravci sami presojujejo, koliko se taki ameriški premislili tudi našim okolišinam prilegajo.

Na Laškem po raznih krajih rovarstvo raste. Vse tako kaže, da se za Viktor-Emanuela zmiraj bolj bliža plačilni dan. Naj bi pač vladarstva evropske gledale zdravila iskati zoper izbuhtenje naj hujšega ognja tam, kjer se pomoč dá najti. Cerkev edina v edinosti s postavnimi oblastmi, ako so ji prijazne, je zmožna še naj bolj hudemu v okom priti.

V Pragi so bili te dni veliko pomenljivi dogovori med vlado in narodnimi strankami za spravo s Slovani, in zlasti s Čehi. Potocki, Petrino, dr. Smolka, Palacki, Rieger, Stadkovski in drugi so se posvetovali. Šlo je menda na to, da bi delali Slovani v edinosti; sprava se nima delati z vsako deželo posebej, temuč mora se storiti z vsim ob enem; Galicija bo le tedaj poslala poslanca v državni zbor, ako jih bodo poslale tudi vse druge cislajtanske dežele, in poslali se bodo le v ta namen, da se vstava pregleda in po potrebi predela.

Papež Pij IX so obhajali 13 t. m. svoj 79. rojstni god, ker rojeni so bili 13. majnika 1792 v Sinigalii. Ludovik Veuillot, ki je bil te dni dolgo pri njih, nanzanja, da so dušno in telesno sv. Oče popolnoma zdravi. To je dobro vediti, ker liberaluhi že več lét, kadar se jim zdi, na novo lažejo, da so sv. Oče že kar pri koncu. — „Tirolski glasi“ dajejo za pomoček poravnave zdravilo: „Saksebi s podstavno mislijo sisteme, ki je sama sebe nemogočo storila; saksebi s centralizacijo, ki žali pravice dežel in narodnost in torej moč države v nevarnost spravlja. — Če je kdaj potrebno, da Slovani skupaj derže, je potrebno zdaj, in to v prid ohranjenja cesarstva, v prid sprave med narodi, v prid vere, kateri je bila poprejšnja vlada tako nasprotna ter je vse dobre serca in sploh katoliški narod odbijala. Kolikor bolj bodo možje, ki so na kermilu, na to povdarjali in v djanji kazali, da hočejo narodov vero spoštovati, toliko bolj si bodo zaupanje pridobivali.

Iz Rima. Sv. Petra dan v mescu sušcu so očetje vesoljnega zbora dali sv. Očetu spisano zahvalo za to, ker je zboru predložil osnovo za izrék papeževe nezmotljivosti. „Unità“ pristavlja: „Tisti mir, ki po njem tolikanj zdihuje msgr. Dupanloup, in z njim vsi, se bo gotovo dosegel, kadar bode zbor izgovoril... Ko bi sv. Peter (v jeruzalemskem zboru), ko bi aposteljni ne bili govorili, bi se bil mar dosegel mir v prvi cerkvi?.. Mir se nikoli ne doseže, kadar se prašanja pusté obešene...“

Iz Rima je 38 španjskih škofov poslalo adresu v Madrid do regenta Serrano-ta, s katero naravnost odrekujejo prisego na brezbožno vstavo, ki žali njih vest in veljavo, prestopa opravičenost svetne oblasti, in ker ta

prisega še z vstavo ni v edinosti. Škofje se pritožujejo zoper politiško brezbožstvo (ateizem), katero enake pravice daje vraži in pravi veri, zmoti in resnici, hudemu kakor dobremu! Tirjanje take prisega je v nasprotji z vstavo, zakaj vstava oznanuje svobodo; in tako bi se moglo pri Bogu in pri evangeliju prisegati na vstavo, ktera ne Boga in ne evangelija postavno ne priznava? Mavtarji, kakor se vidi, povsod in zmiraj bolj sami v zadrege grejo.

Razne novice. Poglavar na Českem je postal knez Dietrichstein-Mennsdorf namesto plm. Kolerja, ki je imel dosihmal to službo. Ta sprememba se je zgodila v prid sprave s Čehi. — V Insbruku sta kateheta slovó dala učiteljski družbi, ko sta iz dveh govorov povzela, da se ne zlega z vestjo še dalj časa biti v taki družbi. — Pravijo, da si gr. Beust prizadeva, da bi Strosmajer viški zagrebški škof postal. — Eden peštanskih listov piše, da je dr. Toman odmenjen za trgovskega ministra. — Armenski list „Arakir“ v Carigradu je od turške vlade za en mesec prepovedan, ker je papeža hudo napadel. — Graški mestni odbor je dobil več peticij za napravo brezverskih šol, odgovoril je pa, da po sedanjih šolskih postavah nima nobena srenja pravice za vstanovo take naprave. — V Lincu sta se na višji pastirski odkaz katoliška duhovna kanonik mestni fajm. Vogl in farni provizor Voraberger odpovedala klicu v deželni šolski svet. —

Iz Ljubljane. Čast. g. Al. Ambrož, fajm. v pokoj, zlatomašnik, rojen v Ljubljani 22. rožn. 1790, je umerl po večletni bolezni 18. t. m. v Ljubljani. Služil je, kolikor smo slišali, 28. lét v Fužinah (Weissenfels), 15 let v Žuženberku, nekaj lét tudi v Kamniku in v Mengšu. Dobra oseba, ki mu je kakor usmiljena sestra z velikim trudom stregla, serčno prosi, da bi ljudje po krajih kjer je ranjki pastiroval, o njegovni smerti zvedili in zanj molili. Prosimo tedaj, naj bi gg. duhovni ljudstvu to naznanili po omenjenih krajih, ali tudi še drugod, kjer je služil. Umerl je tudi č. g. Kaj. Konec, lok. v Babnem polji. R. I. P.

Vmestena sta bila 16. t. m. pp. gg.: Fr. Anžlovar za kanonika v Novem mestu, Jan. Oblak za naslednika njeg. v Cirknici. Preč. gosp. Miroslav pl. Premerstein, duh. pom. v Trebnji, je dobil Flachenfeld-Wolwitzovo korarijo.

Besedo na čast ss. Cirilu in Metodu so napravili gg. ljubljanski bogoslovci 19. t. m. zvečer ob 8 v bogoslovski obednici. Govori, pogovori, petje — tudi ob goslih in glasoviru je bil obseg. Drugi pot več. —

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofiji. Čast. g. A. Legiša, korni in farni vikarij, ceremorij v veliki cerkvi, bivši večletni kateket brez plačila v tukajšnjem sirotišču, je postal papežev kamernik s čast. imenom „Monsignore.“ Č. g. Jož. Šlunder je prestavljen na novo vikarijo v Brajnico fare Šmarije; č. g. Ant. Marega v Bornijan. — Za gvardijana tuk. oo. kapucinov je zdaj č. o. Oton Bergmeister, bivši vikarij kapuc. v Volšpergu. — Umerla sta oč. gg.: Fr. Lašič, dornberški fajm., in Jož. Prinčič, vikarij v Boznijani. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. L. K. 1 tol. za 2 gl. 12 kr. star. den. Prosi blagoslova za srečno zadnjo uro.

Za mil. škofa Mraka. Dva neimenovana iz Kranjske gore 5 gl.

Za afrik. misijon. Janez Kajžar 2 gl.

Za bulgarski mis. V Dober namen 1 st. dvajs.